

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรในภาพรวมและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

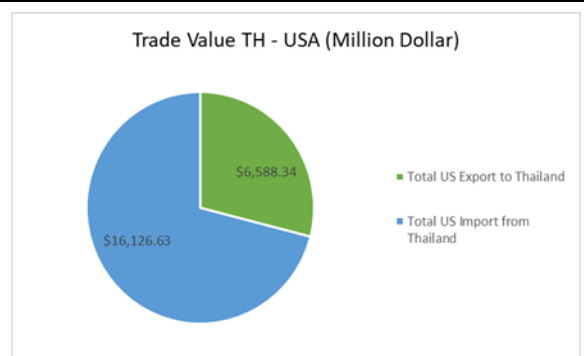
รายการ (HS Code)	ก.ค. ๖๒				มิ.ย. ๖๒	
	ปริมาณ		มูลค่า		ปริมาณ	มูลค่า
	(ตัน)	เปรียบเทียบ ก.ค. ๖๑	(ล้าน USD)	เปรียบเทียบ ก.ค. ๖๑	(ตัน)	(ล้าน USD)
ข้าว (๑๐๐๖)	๔๕,๖๑๕	๖.๖%	๕๑	๑.๔%	๔๓,๒๑๙	๔๘
พุน้ำแปรรูป (๑๖๐๔.๑๔)	๗,๗๔๐	-๕.๕%	๓๘	-๒.๖%	๗,๕๐๖	๓๘
ยางธรรมชาติ (๔๐๐๑)	๑๔,๔๘๔	๑๕.๖%	๒๖	๓๒.๑%	๒๑,๓๗๙	๓๕
กุ้งแปรรูป (๑๖๐๕.๒๑)	๑,๗๗๐	-๖.๖%	๑๘	-๑๐.๐%	๑,๕๔๑	๑๖
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง (๐๓๐๖.๑๗)	๑,๕๑๑	๙.๗%	๑๘	๑๖.๑%	๑,๔๙๕	

ที่มา : United States International Trade Commission

๒. มูลค่าการค้าระหว่างไทย - สหรัฐฯ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒)

แม้ว่าเศรษฐกิจโลกค่อนข้างจะชะลอตัว เนื่องจากผลกระทบจากมาตรการทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน แต่ GDP ของสหรัฐฯ ในไตรมาส ๒ ยังคงขยายตัวร้อยละ ๒.๑ มากกว่าที่ตลาดคาดไว้ร้อยละ ๐.๓ ในขณะที่ GDP ของจีนมีการขยายตัวร้อยละ ๖.๒ ต่ำที่สุดในรอบ ๒๗ ปี จากที่คาดการณ์ไว้ที่ร้อยละ ๖.๕

ในส่วนการค้าระหว่างสหรัฐฯ - ไทย ในครึ่งปีแรกยังคงขยายตัว แม้ว่าจะมีปัจจัยลบจากค่าเงินบาทแข็งค่าสูงสุดในรอบ ๕ ปี ที่ส่งผลให้ราคาสินค้าจากไทยปรับตัวสูงขึ้น โดยหน่วยงาน UNITED STATES INTERNATIONAL TRADE COMMISSION รายงานว่าปี ๒๕๖๒ ระหว่างเดือนมกราคม - มิถุนายน การค้าระหว่างไทย - สหรัฐฯ มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๒๒,๗๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การส่งออกสหรัฐฯ สู่ไทยมีมูลค่า ๖,๕๘๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๐ ในขณะที่สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าจากไทยคิดเป็นมูลค่า ๑๖,๑๒๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ ๓ สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าไทยคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น ๙,๕๓๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา : UNITED STATES INTERNATIONAL TRADE COMMISSION

มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรไทยสู่สหรัฐฯ

สินค้าไทยที่ส่งออกสู่สหรัฐฯ ๑๐ อันดับแรกมีสินค้าเกษตร ๓ รายการ คือ ยางในรถยนต์ ปลาพุน้ำกระป๋อง และข้าว มีการขยายตัวสูงขึ้นร้อยละ ๒๑ โดยมีมูลค่าการส่งออกรวม ๑,๙๔๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ ๕๙,๕๐๗ ล้านบาท รายละเอียดดังนี้

- ยางในรถยนต์ (HS ๔๐๐๑) เป็นสินค้าส่งออกอันดับสองของไทยสู่ตลาดสหรัฐฯ มีมูลค่าการส่งออก ๑,๒๘๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๒๕
- พุน้ำกระป๋อง (HS ๑๖๐๔) เป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าเป็นอันดับ ๖ ของไทย มีมูลค่าการส่งออก ๓๔๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ ๑๕
- ข้าว (HS ๑๐๐๖) เป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าเป็นอันดับ ๘ ของไทย มีมูลค่าการส่งออก ๓๑๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑๓

รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบ

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาค้าสินค้าเกษตรของไทย

๑. กัญชง (Hemp) : เปรียบเทียบปริมาณสารประกอบเคมีที่อนุญาตในประเทศไทยและสหรัฐฯ ประเทศไทยได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้กัญชาและกัญชงเป็นสารเสพติดให้โทษประเภท ๕ ยกเว้น เช่น (๑) CBD ที่สกัดจากกัญชาและกัญชงซึ่งมีความบริสุทธิ์มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๙๙ โดยมีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๐๑ โดยน้ำหนัก (๒) สารสกัดหรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดที่มีสาร CBD เป็นส่วนประกอบหลักและมีสาร THC ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก ซึ่งเป็นยาหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพร และต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ทางยาหรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรเท่านั้น เป็นต้น¹ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ประเทศไทยออกประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง กำหนดลักษณะกัญชง (Hemp) โดยกำหนดให้กัญชงมีสาร THC ในใบและช่อดอก ไม่เกินร้อยละ ๐.๕ ต่อน้ำหนักแห้ง และในส่วนของเมล็ดพันธุ์กัญชงต้องมีสาร THC ในใบและช่อดอกไม่เกินร้อยละ ๐.๓ ต่อน้ำหนักแห้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒ รพม. สาธารณสุขแจ้งว่าอาจมีการปรับแก้กฎหมายซึ่งระบุปริมาณสาร THC ในเมล็ดพันธุ์จากที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ ๐.๓ เปลี่ยนเป็นร้อยละ ๑ ตามกฎกระทรวงปี ๒๕๕๙เพื่อให้ประชาชนและกลุ่มทุนสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีแนวโน้มจะอนุญาตให้ใช้สารสกัดจากกัญชาและกัญชงได้เพียงทางการแพทย์ และใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องสำอาง และอุตสาหกรรมสิ่งทอเท่านั้น

ข้อแตกต่างการใช้พืชดังกล่าวของไทยและสหรัฐฯ รัฐต่าง ๆ ของสหรัฐฯ เริ่มมีการบัญญัติให้สามารถใช้กัญชาและกัญชงได้อย่างถูกกฎหมายไม่ว่าจะเป็นทางการแพทย์ และ/หรือ สันทนาการ โดยในปัจจุบันมีรัฐที่อนุญาตให้ใช้พืชตระกูล Cannabis อย่างถูกกฎหมายทั้งทางการแพทย์และทางสันทนาการทั้งสิ้น ๑๑ รัฐ ได้แก่ อลาสก้า แคลิฟอร์เนีย โคโลราโด อิลลินอยส์ เมน แมสซาชูเซตส์ มิชิแกน เนวาดา ออริกอน เวอร์มอนต์ และวอชิงตัน รวมทั้งเขตปกครองพิเศษได้แก่ วอชิงตัน ดี.ซี. เกาะ Northern Mariana และเกาะกวม ทั้งนี้ พืชตระกูล Cannabis ยังคงถูกบัญญัติให้เป็นสารเสพติดประเภท ๑ (Schedule I drug) ในระดับกฎหมายรัฐบาลกลางสหรัฐฯ (Federal Law)

ข้อสังเกต สหรัฐฯ เริ่มมีการตื่นตัวในการใช้พืชตระกูล Cannabis เชิงพาณิชย์ซึ่งพบเห็นได้ในท้องตลาด เช่น โลชั่น เครื่องสำอาง และน้ำมัน CBD เป็นต้น ดังนั้น ไทยอาจพัฒนาสินค้าประเภทดังกล่าวเพื่อส่งออกไปยังสหรัฐฯ ซึ่งถือว่าเป็นตลาดที่มีโอกาสทางธุรกิจสูงเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับสินค้าที่ผลิตจากพืชตระกูล Cannabis

๒. น้ำปลาตราปลาหมึก ถูกถอนชื่อจากบัญชี Import Alert ตามที่เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ องค์การอาหารและยาของสหรัฐฯ (U.S. Food and Drug Administration – U.S. FDA) ได้เพิ่มชื่อ บริษัท Thai Fish sauce (Squid Brand) Co., Ltd หรือบริษัทผู้ผลิตน้ำปลาตราปลาหมึก ในบัญชีเฝ้าระวัง Import Alert ๑๖-๑๒๐ “Detention Without Physical Examination of Fish/Fishery Products from Foreign Processors (Mfrs.) Not in Compliance with Seafood HACCP” เนื่องจากตรวจพบมีการควบคุมจุดวิกฤตในการผลิตสินค้าหรือ Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) ไม่เป็นไปตามหลักการข้อกำหนดของ Seafood HACCP ส่งผลให้สินค้าน้ำปลาตราปลาหมึกที่ถูกส่งสหรัฐฯ ต้องถูกกักที่ด่านเพื่อตรวจสอบ ณ ด่านด่านทุกล็อตสินค้าจนกว่าจะมีการแก้ไขตามที่กำหนด ซึ่งบริษัทฯ ก็ได้แสดงหลักฐานการแก้ไขปัญหา และจัดส่งข้อมูลการนำเข้าสินค้า พร้อมทั้งผลวิเคราะห์ที่แสดงว่าสินค้านำเข้าไม่มีการละเมิดระเบียบต่อ U.S. FDA เพื่อขอถอนถอนรายชื่อจากบัญชีเฝ้าระวัง Import Alert ตามที่ U.S. FDA กำหนด

ปัจจุบัน U.S. FDA ได้ถอดชื่อบริษัทฯ จากบัญชีเฝ้าระวัง Import Alert ๑๖-๑๒๐ เรียบร้อยแล้ว ส่งผลให้บริษัทฯ สามารถส่งออกสินค้าน้ำปลาสู่ตลาดสหรัฐฯ ได้ตามปกติ และจะไม่ถูกกักกันสินค้าอีกต่อไป

ข้อสังเกต ปัญหาการควบคุมจุดวิกฤตในการผลิตสินค้าหรือ Hazard Analysis and Critical Control Point (HACCP) ไม่เป็นไปตามหลักการข้อกำหนดของ Seafood HACCP ตาม Import Alert ๑๖-๑๒๐ ยังคงเป็นปัญหาหลักของบริษัทผู้ผลิตน้ำปลาไทย และทั่วโลก โดยล่าสุดเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๒ U.S. FDA ได้เพิ่มชื่อบริษัท Tang Thai Chiang Fish Sauce Manufacturing Co.,Ltd ใน Import Alert ๑๖-๑๒๐ จึงควรนำแนวทางการแก้ไขปัญหาของบริษัท Thai Fish sauce (Squid Brand) Co., Ltd เป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการถอดถอนชื่อจากบัญชีเฝ้าระวัง Import Alert และลดความเสี่ยง (Risk mitigation) ในการพบปัญหาเดียวกันนี้กับบริษัทอื่นๆ ในประเทศไทย

๔. สถานการณ์ด้านการเกษตรหรือเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ที่สำคัญของสหรัฐฯ

๑. เทคโนโลยีโรงงานผลิตพืช (Plant Factory) เทคโนโลยี Plant factory เป็นการผลิตพืชในระบบปิดหรือกึ่งปิด จึงทำให้สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิดได้ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลูกพืชได้ในทุกสภาพอากาศ มักใช้ในการผลิตพืชที่ใช้ในเชิงอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมยา เวชสำอาง และยังใช้เป็นทางเลือกในการผลิตพืชที่มีโภชนาการสูง หรือ Functional food รวมทั้งใช้ใน

¹ http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/218/T_0001.PDF

การผลิตพืชมูลค่าสูง ที่ไม่สามารถปลูกได้ในระบบปกติ โดยการปลูกพืชดังกล่าวจะใช้แสง LED เป็นตัวควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ควบคุมการออกดอก รสชาติ ระดับวิตามินและสารต้านอนุมูลอิสระในพืช และยังช่วยในการขยายอายุขัยของพืช (shelf life) อีกทางหนึ่ง² จากเทคนิคการปลูกพืชดังกล่าว ช่วยให้สามารถปลูกพืชใบเขียว วัช สมุนไพร และพืชไมโครกรีน ได้มากถึง ๒๐,๐๐๐ ปอนด์ ต่อปี ในพื้นที่เพียง ๑๒,๐๐๐ ตารางฟุต ซึ่งเมื่อเทียบกับการปลูกพืชแบบปกติต้องใช้เนื้อที่จำนวน ๘๐ เอเคอร์ (๒๐๒.๔ ไร่) เพื่อที่จะได้ผลผลิตเท่ากับจำนวนดังกล่าวข้างต้น

ข้อสังเกต การปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีโรงงานผลิตพืช (plant factory) เริ่มขยายวงกว้างในสหรัฐฯ โดยรัฐหลัก ๆ ที่ปลูกโดยระบบดังกล่าว เช่น รัฐซินซินนาติ รัฐโอไฮโอ รัฐลาบาเมา รัฐนอร์ท แคโรไลนา และรัฐคอนซอร์ และยังได้รับความสนใจจากประเทศอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ จีน แคนาดา สิงคโปร์ และอังกฤษ เป็นต้น

๒.ประเทศแคนาดาผลิตโปรตีนแท่ง (Protein Bar) จากจิ้งหรีด บริษัทผู้ผลิตอาหารเสริมโปรตีนประเภทแท่ง (Protein Bar) มีความสนใจใช้จิ้งหรีดเป็นแหล่งโปรตีนประเภทใหม่ในการผลิต โดยโปรตีนจากแมลงมีคุณสมบัติพิเศษสำหรับผู้ป่วยบางประเภทที่มีปัญหาในการรับโปรตีนจากสัตว์มีกระดูกสันหลัง

ข้อสังเกต ประเทศไทยอาจนำข้อมูลดังกล่าวประกอบการพิจารณาเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งออกจิ้งหรีดเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าอาหารที่ต้องการโปรตีนสูง

๓.กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) รับรองน้ำมันปลาทางเลือกที่ผลิตจากพืช (plant-based) ผลิตโดยบริษัทคาร์กิล (Cargill) บริษัทคาร์กิลพร้อมด้วยบริษัทด้านการเกษตรอื่น ๆ และผู้เริ่มดำเนินการธุรกิจ (a host of startups) ในเรื่องดังกล่าว ได้ทำการคิดค้นเพื่อการพัฒนาอาหารสัตว์น้ำและน้ำมันปลาทางเลือก เพื่อลดความต้องการการใช้ปลากระตัก (anchovy) และปลาอื่น ๆ ในการผลิตอาหารสัตว์น้ำ ซึ่งจะเป็นแหล่งสารอาหารน้ำมันปลาที่สัตว์น้ำหลายสายพันธุ์ในฟาร์มต้องการ

² https://www.washingtonpost.com/graphics/2018/lifestyle/led-growing/?noredirect=on&utm_term=.8695d7dc2048

ตารางแสดงมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากไทยของสหรัฐฯ ๑๐ อันดับแรกแบ่งตามพิกัดศุลกากรระดับ ๔ หลัก (มกราคม - มิถุนายน ๖๒)

Imports For Consumption From Thailand Annual + Year-To-Date Data from Jan - Jun						
Million US dollar						
Hts Num	Description	Year 2018	Ytd 2018 (Jan - Jun)	Ytd 2019 (Jan - Jun)	Diff	Thai Baht
8471	AUTOMATIC DATA PROCESSING MACHINES AND UNITS THEREOF; MAGNETIC OR OPTICAL READERS, MACHINES FOR TRANSCRIBING AND PROCESSING CODED DATA, NESOI	4,643	2188	1961	-10%	60,001,061,400
4011	NEW PNEUMATIC TIRES, OF RUBBER	2,227	1030	1286	25%	39,328,645,300
8517	ELECTRICAL APPARATUS FOR LINE TELEPHONY OR LINE TELEGRAPHY, INCLUDING SUCH APPARATUS FOR CARRIER-CURRENT OR DIGITAL LINE SYSTEMS; PARTS THEREOF	3,066	1568	1070	-32%	32,743,230,100
8443	PRINTING MACHINERY (INCLUDING INK-JET PRINTING MACHINES, EXCEPT THOSE OF 8471); MACHINES FOR USES ANCILLARY TO PRINTING; PARTS THEREOF	987	473	528	12%	16,161,614,700
8542	ELECTRONIC INTEGRATED CIRCUITS AND MICROASSEMBLIES; PARTS THEREOF	955	487	465	-4%	14,228,326,700
1604	PREPARED OR PRESERVED FISH; CAVIAR AND CAVIAR SUBSTITUTES PREPARED FROM FISH EGGS	556	302	346	15%	10,594,846,500
7113	ARTICLES OF JEWELRY AND PARTS THEREOF, OF PRECIOUS METAL OR OF METAL CLAD WITH PRECIOUS METAL	888	421	318	-25%	9,713,242,700
1006	RICE	540	277	313	13%	9,584,152,900
8525	TRANSMISSION APPARATUS FOR RADIOTELEPHONY, RADIOTELEGRAPHY, RADIOBROADCASTING OR TV; TV CAMERAS; STILL IMAGE VIDEO CAMERAS AND RECRDRS; DIGITAL CAMERAS	605	277	301	9%	9,206,978,200
8708	PARTS AND ACCESSORIES FOR TRACTORS, PUBLIC-TRANSPORT PASSENGER VEHICLES, MOTOR CARS, GOODS TRANSPORT MOTOR VEHICLES AND SPECIAL PURPOSE MOTOR VEHICLES	461	223	301	35%	9,196,271,700
Subtotal:		14,928.80	7,246.43	6,889.78	-5%	210,758,370,200
All Other:		17,135.22	8,347.90	9,236.85	11%	282,555,241,500
Total agri		3,324	1,609	1,945	21%	59,507,644,700
Total:		32,064.02	15,594.33	16,126.63	3%	493,313,611,700